

переробляються або передаються на утилізацію іншим суб'єктам господарювання.

Важливим залишається питання потрапляння ресурсоцінних відходів на полігони ТПВ. Попереднє сортування відходів перед видаленням на звалища та впровадження роздільного збирання вторинних компонентів ТПВ дасть можливість зменшити обсяги розміщення побутових відходів на полігоні.

Так, для запобігання потраплянню на полігон ТПВ м. Черкаси ПЕТФ-пляшок у місті встановлені спеціальні контейнери для їх збору від населення. Після збору їх сортують за кольорами, подрібнюють, промивають, сушать та упаковують в м'які контейнери для подальшої передачі на утилізацію.

На радіаційний стан дніпровської води визначальний вплив мають гідрометеорологічні умови та радіаційна ситуація, що складається на територіях, найбільш забруднених радіонуклідами внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Головним джерелом надходження радіонуклідів до каскаду Дніпровських водоймищ залишається річка Прип'ять. Під час повеней та дощів радіонукліди змиваються в річку.

За результатами спостережень Черкаського обласного центру з гідрометрології значення радіаційного фону в останні 5 років не перевищують рівнів природного фону і становлять 10-1 мкР/год.

ПРО НАРОДНІ КОРЕНІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕТИКИ

Варакіна Т.П.¹, Пивовар Н.М.²

Технікум харчових технологій, м. Полтава¹

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка²

Засновниками екологічної етики вважаються американський еколог Олдо Леопольд (1887-1948) та німецький лікар Альберт Швейцер (1875-1965). У своїх працях вони вперше сформулювали ідею, що до живих істот та екосистем слід ставитися не як до речей, а як до собі подібних. З 1970-х років екологічна етика як дисципліна стала вивчатися у США, а потім і в Англії, Австралії, Канаді, Фінляндії та інших країнах.

Екологічна етика – міждисциплінарна комплексна область дослідження. Вона сформувалася на перетині природничих та суспільних наук. Екологічна етика мотивує природоохоронні дії, тобто, це вчення про моральні стосунки людини з природою, які базуються на сприйнятті природи як морального партнера, на рівноправності та рівноцінності всього живого, а також обмеженні прав та потреб людини.

У екологічної етики головними завданнями є руйнація споживацького ставлення до природи й формування екологічного світогляду, який би базувався на принципі – стався до речей навколишнього світу як до людей, але, не стався до людей як до речей; дій так, щоб наслідки твоєї діяльності не були руйнівними для майбутньої можливості твого життя.

Останнім часом все більше уваги звертається на вивчення творчої спадщини народу, його віковичного досвіду у різних проявах життєдіяльності.

Ще задовго до виникнення екологічної етики як науки, у народі зріла необхідність оберігати і вчитися бережно ставитися до об'єктів живої природи.

Народна екологія відповідає ідеям та принципам біоетики і може слугувати основою для її розвитку. Екологічною етикою насичені народні традиції і релігійні обряди.

У різних народів існують традиції, прислів'я, поговорки, загадки, які базуються на турботі, любові, бережному ставленні до рослин, тварин, природи в цілому.

Наприклад, в Естонії говорили – «жаба людині півбрата, вбивати немож-

на». В алтайців вирубувати молоді дерева не дозволялося, бо – вони подібні малим дітям і нищити їх гріх.

Наші земляки українці вважали, що убити лебедів – гріх. Хто вб'є лебедя, сам буде жити без пари, а також і його діти. Жаб не можна вбивати, бо діти будуть все життя хворіти на невиліковні хвороби. Були й такі повір'я: хто зрубає калину, в того мати рано вмере; якщо вбити гадюку, то сонце буде плакати три дні, а та людина, що вбила, після смерті не потрапить до раю; не можна приходити до криниці в брудному одязі: оскверниш джерело; як добрий став – риба буде, а стече став – болото буде. «Сип коневі овес мішком – не ходитимеш пішком; кинь ячмінь у болото, вбере тебе в золото; пошануй худобу раз, і вона тебе десять раз пошанує» – вважали люди.

У народних піснях, казках, билинах зверталися до об'єктів природи песливо: надлетіла ластівочка; зілля зелененьке; пустить мене й а в огородонько, хвалилася тая березонька; коню мій, коню, вороненький; ой летіла зозуленька; тече річка невеличка; ой у полі нивка; зелений дубочок та на яр похилився; і шумить і гуде, дрібний дощик іде і т. ін.

Етичному ставленню до природи навчають і різні релігії. Наприклад, відома історія про те, як Будда, щоб нагодувати голодного тигра, відрізав і дав йому частину свого тіла. Будда вчить: «Як мати кидає все, щоб врятувати свого єдиного сина, так буддист повинен висловлювати безмежну любов та співчуття до всіх живих істот». Пророк Мухамед твердить: «Добро зроблене тварині, таке хороше, як і добро, зроблене людині; жорсткий вчинок у відношенні до тварини такий же поганий, як і вчинок у відношенні до людини».

В основах соціального вчення Церкви Християн Адвентистів сьомого дня в Росії сказано: «Церква розглядає екологічну етику, як невід'ємну частину християнської. Любов до творця припускає і любов до всього його творіння – навіть до того, кого любити, здається неможливо ... Благоговіння перед Творцем повинно проявлятися і у благоговінні перед створеним ним життям». Євангеліє твердить: «Праведник піклується про життя тварин».

Народні традиції, поговорки, прислів'я, легенди є яскравим переконуючим матеріалом і, тому можуть з успіхом використовуватися для популяризації екологічної етики, формування екологічної свідомості у дітей.

Однією з цікавих форм засвоєння народної екологічної етики у школі є виконання дослідницьких та пошукових завдань: вивчення проблеми за літературними джерелами, запис матеріалу за опитуванням населення, знайомство та зустрічі з місцевими краєзнавцями, музейними працівниками, пошук старовинних книг, рукописів. Така пошукова творча діяльність може відбуватися через організацію індивідуальної роботи, яка обов'язково повинна чергуватися з груповою та колективною. Результати слід обговорювати перед класом, школою.

Екологічні знання повинні бути дієвими – орієнтованими на практику.

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК СУЧАСНА ПРИРОДООХОРОННА КОНЦЕПЦІЯ

Васильченко А.К.

Полтава

Аналіз ситуації, що склалася в паливно-енергетичному комплексі, промисловості, сільському господарстві та житлово-комунальній сфері, свідчить про наявність фактів нерационального і неефективного використання енергетичних резервів. Це значною мірою зумовлене цілим рядом об'єктивних і суб'єктивних факторів: орієнтація в минулому господарських комплексів країни на загальносоюзні (колишнього Радянського Союзу) проблеми, переважання застарілого, технічно зношеного обладнання, енерговитратних технологій (в